

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Соціально-гуманітарний факультет

Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ АУДИТОРНОЇ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

**З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОЛІЗІЇ В РЕГУЛЮВАННІ І РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ»**

**здобувачами другого (магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності 081 «Право»**

Біла Церква
2023

УДК 342.4 (075)

Затверджено науково-методичною комісією

Білоцерківського національного аграрного університету

(Протокол № 9 від 15.06. 2023 р.)

Розробник: **С. О. Поляруш-Сафроненко**, к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету

Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Колізії в регулюванні і реалізації прав людини» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / уклад. Поляруш-Сафроненко С. О. – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 31 с.

Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Колізії в регулюванні і реалізації прав людини» призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право». Структура публікації передбачає комплексний і диференційований підхід до вивчення здобувачами запропонованих тем як самостійно, так і під керівництвом викладача та містить зміст, контент змістових модулів, завдання для підготовки та контролю вивченого.

Рецензент: **С. І. Сімакова**, к.ю.н., доцент кафедри публічно-правових дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету.

© С. О. Поляруш-Сафроненко, 2023

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Компетентності та результати навчання.....	5
1.Контент змістових модулів.....	8
2.Зміст навчальної дисципліни.....	9
3.Принципи і види контролю знань здобувачів вищої освіти.....	11
3.1.Форми поточного та підсумкового контролю.....	11
4.Загальні методичні вказівки до семінарських занять.....	15
5. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів вищої освіти ...	22
5.1.Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи.....	23
6. Перелік питань на залік	24
7.Рекомендовані джерела інформації.....	27

ПЕРЕДМОВА

Методичні вказівки складаються зі вступу, де студенти ознайомлюються з метою, завданням дисципліни, компетентностями, що зазначені в освітній програмі спеціальності 081 – «Право», результатами навчання дисципліни; містять перелік питань, що виносяться на опрацювання, контрольні питання та завдання для самостійної роботи.

Метою навчальної дисципліни є виявлення, аналіз і розв'язання колізій правового регулювання прав і свобод людини та громадянина.

Нормотворчі колізії породжують колізії в реалізації прав людини, коли зі зхожих ситуацій різними суб'єктами застосування права ухвалюються протилежні рішення. Останні сприймаються свідомістю більшості як несправедливі, а дії органів державної влади – як такі, що завдають людям матеріальної і моральної шкоди, руйнують уявлення про систему захисту соціально значимих інтересів всіх і кожного, а це потенційно може дестабілізувати відносини в суспільстві та послабити авторитет держави.

Більше того, юридичні колізії можуть ускладнити ефективність правозахисної діяльності як органів державної влади, так і інститутів громадянського суспільства. Тому неузгодженість юридичних норм має сприйматися як вагома патологія права, яка потребує негайного реагування.

Задля досягнення вказаної мети в процесі навчання у студентів вироблятимуться такі когнітивні вміння у предметній сфері прав людини: характеризувати зв'язок міжнародного і національного права у сфері прав людини; систематично аналізувати і давати етичну оцінку універсальності прав людини; розпізнавати у правовій реальності універсальні механізми захисту прав людини; пояснювати значення і особливості основних інституційних органів у системі універсального механізму захисту прав людини; виявляти тенденції, міру та форми впливу регіональних механізмів захисту прав людини; чітко розрізняти пізнавальний інструментарій доктрини прав людини для аналізу юридичної практики, здійснення

відповідних узагальнень, обґрунтування оцінок, висновків та практичних пропозицій; критично оцінювати значення норм міжнародних та національних документів із захисту прав людини при вирішенні складних юридичних питань, беручи до уваги можливі соціальні, моральні та правові наслідки.

При цьому у студентів зформуються наступні практичні навички у предметній сфері прав людини: належне та достатнє аргументування для обґрунтування необхідності застосування ідеї прав людини у практичній діяльності; розпізнавання наявності чи відсутності порушень прав людини з можливістю використання процедур їх захисту; комплексне застосування до вирішення практичних задач останніх тенденцій судових прецедентів наднаціонального права у сфері захисту прав людини; застосування Європейської Конвенції з прав людини, протоколів до неї для обґрунтування можливостей захисту прав людини; використання методології, принципів і прецедентної практики ЄСПЛ у сфері тлумачення Європейської Конвенції з прав людини.

Вивчення дисципліни знаходиться у контексті оволодіння наступними компетентностями відповідно до зазначених в освітній програмі за спеціальністю 081 – Право:

інтегральна	ЗК 1. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі права, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
загальні	ЗК 3. Здатність збирати інформацію з різних джерел та її критично аналізувати.
	ЗК 4. Здатність здійснювати самостійні наукові дослідження шляхом вивчення, опису, пояснення і прогнозування дійсності задля розвитку теорії, побудови гіпотез та отримання нових знань.
	ЗК 6. Здатність діяти свідомо та соціально відповідально.
фахові	СК 1. Здатність реалізовувати систему юридичних принципів і норм, які регулюють відносини між державами, а також між іншими учасниками міжнародних відносин.
	СК 6. Здатність до збору інформації, аналізу юридичної проблеми, побудови юридичної аргументації.
	СК 2. Здатність аналізувати норми матеріального та процесуального права, матеріали судової практики, знаходити оптимальні способи подолання прогалин та колізій у праві.
	СК 10. Здатність дотримуватися професійної етики юриста.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікувані результати навчання з дисципліни за спеціальністю «Право» та методи їхнього оцінювання відповідно до освітньо-професійної програми представлені у наступній таблиці:

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 2	2.1. Здійснювати аналіз суспільних процесів та процесів державотворення у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
РН 3	3.1. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. 3.2. Аналізувати норми Конституції України, конституційних законів та підзаконних нормативно-правових актів, вміти виокремлювати відповідні норми.
РН 4	4.1. Формулювати власні обґрунтовані на нормах конституційного права судження щодо процесів державотворення та державного будівництва в Україні. 4.2. Виділяти проблемні питання державного будівництва в Україні.
РН 17	17.1. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи з конституційного процесуального права.

1. КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Вивчення дисципліни «Колізії в регулюванні і реалізації прав людини» починається з II семестру п'ятого курсу та складається з 2 змістових модулів:

Змістовний модуль I. Колізії в регулюванні і реалізації громадянських (особистих) та політичних прав

Тема 1. Колізії в регулюванні і реалізації права на життя, повагу до його гідності, свободу та особисту недоторканість

Тема 2. Колізії в регулюванні і реалізації права на справедливий суд. Практика Європейського суду з прав людини щодо України

Тема 3. Колізії в регулюванні і реалізації права в управлінні державними справами. Регулювання права на свободу мирних зібрань та об'єднань

Тема 4. Conflicts in the regulation and implementation of electoral rights of citizens

Змістовний модуль II. Колізії в регулюванні і реалізації соціально-економічних, та культурних правах. Обмеження прав

Тема 5. Колізії в регулюванні і реалізації соціально-економічних прав людини

Тема 6. Колізії в регулюванні і реалізації культурних та екологічних прав людини

Тема 7. Limits of application of human rights restrictions

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекції

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Колізії в регулюванні і реалізації права на життя, повагу до його гідності, свободу та особисту недоторканість	2
2	Колізії в регулюванні і реалізації права на справедливий суд. Практика Європейського суду з прав людини щодо України	2
3	Колізії в регулюванні і реалізації права в управлінні державними справами. Регулювання права на свободу мирних зібрань та об'єднань	2
4	Conflicts in the regulation and implementation of citizens' electoral rights	2
5	Колізії в регулюванні і реалізації соціально-економічних прав людини	2
6	Колізії в регулюванні і реалізації культурних та екологічних прав людини	2
7	Limits of application of human rights restrictions	2
Разом годин		14

Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-сть год
1.	Колізії в регулюванні і реалізації права на життя, повагу до його гідності, свободу та особисту недоторканість	4
2.	Колізії в регулюванні і реалізації права на справедливий суд. Практика Європейського суду з прав людини щодо України	4
3.	Колізії в регулюванні і реалізації права в управлінні державними справами. Регулювання права на свободу мирних зібрань та об'єднань	4
4.	Conflicts in the regulation and implementation of citizens' electoral rights	4
5.	Колізії в регулюванні і реалізації соціально-економічних прав людини	4
6.	Колізії в регулюванні і реалізації культурних та екологічних прав людини	4
7.	Limits of application of human rights restrictions	4
Разом годин		28

3. ПРИНЦИПИ І ВИДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Контроль знань є складовою навчального процесу в БНАУ і являє собою організацію зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом. Показники контролю знань студентів є основою для судження про результати навчання та для вирішення таких питань, як ступінь опанування навчальною програмою, переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з ВНЗ і видача диплому. Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремо взятого студента, академічної групи, курсу, факультету в цілому, а також робота викладацького складу.

За умови правильної організації контроль знань слугує навчальним, виховним, організаційним, розвиваючим, методичним та іншим цілям.

Контроль знань будується на таких основних принципах:

- перевірка й оцінка знань студентів повинні відображати рівень засвоєння знань та стимулювати студентів до досягнення нових успіхів;
- перевірку і оцінювання знань слід проводити систематично, планово, у нерозривному зв'язку з усім процесом навчання; послідовно з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики;
- перевірка та оцінювання знань здійснюються з урахуванням індивідуальних особливостей і особистих успіхів кожного окремого студента;
- диференціація оцінок має здійснюватися за об'єктивними заздалегідь визначеними критеріями;
- оцінка знань студента повинна відповідати істинній якості й кількості засвоєних ним знань, вмінь і навичок.

Контроль знань з дисципліни закінчується заліком та складається з двох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

3.1. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Колізії в регулюванні і реалізації прав людини» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Оцінювання поточної роботи студента протягом семестру проводиться за трьома основними напрямками (об'єктами контролю):

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання;
- 3) виконання модульних завдань.

Результати оцінювання поточної роботи студента в семестрі є підставою для допуску його до складання заліку.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

Засоби оцінювання результатів навчання

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно

	виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною

рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентіві, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Невід'ємною складовою дисципліни «Колізії в регулюванні і реалізації прав людини» є систематичне виконання та вирішення різного роду практичних вправ і творчих завдань, які дозволять більш акцентовано засвоїти матеріали лекції. Семінарські заняття проводяться з використанням різних форм та методів контролю знань студентів: просте опитування, вільна дискусія, виконання контрольних та самостійних робіт, вирішення ситуативних задач, написання доповідей та есе.

Доповідачі на семінарах призначаються викладачем як за бажанням студентів, так і на власний розсуд. Доповідачам можуть задаватися додаткові запитання викладачем або студентами. Після відповіді доповідача студенти можуть виступити з певними доповненнями, після чого викладач підводить загальний підсумок щодо розглянутого питання.

Змістовний модуль І.

КОЛІЗІЇ В РЕГУЛЮВАННІ І РЕАЛІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКИХ (ОСОБИСТИХ) ТА ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ

Тема 1. Колізії в регулюванні і реалізації права на життя, повагу до його гідності, свободу та особисту недоторканість

1. Характеристика правової та юридичної колізії
2. Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством
3. Колізії в регулюванні права на життя та його реалізація
4. Колізії в регулюванні права на гідність та його реалізація
5. Колізії в регулюванні права на свободу та особисту недоторканість і його реалізація

Теми для написання доповідей:

1. Колізії в законодавстві, способи їх переборення
2. Колізії в регулюванні права на вільний розвиток своєї особистості
3. Обмеження втручання держави, муніципальної влади та приватних осіб у реалізацію права на вільний розвиток особистості
4. Межі здійснення права на вільний розвиток особистості
5. Колізії в регулюванні права на недоторканість житла
6. Колізії в регулюванні права на невтручання в особисте і сімейне життя

Література:

Основна література:

- Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Головатий С. П. Про людські права. Лекції. / Головатий С.П. – Київ: Дух і літера, 2016.- 760с.
- Іванків І. Б. Права людства : монографія / Ірина Іванків. - Київ : ВАІТЕ, 2020. - 157 с.

Додаткова література:

- Rozgon O. V. The essence of mechanism for resolving collisions of law [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/84156146.pdf>
- Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч.посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556с.

Тема 2. Колізії в регулюванні і реалізації права на справедливий суд. Практика Європейського суду з прав людини щодо України

1. Колізії в регулюванні права на доступ до суду та його реалізація
2. Судовий захист прав людини
3. Презумпція невинуватості
4. Практика Європейського суду з прав людини щодо України

Теми для написання доповідей:

1. Юрисдикційний імунітет держави
2. Гарантування Україною рішень Європейського Суду з прав людини
3. Колізії в українському законодавстві щодо виконання рішення Європейського Суду з прав людини
4. Проблеми забезпечення права на справедливий суд

Література:

Основна література:

- Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Іванків І. Б. Права людства : монографія / Ірина Іванків. - Київ : ВАІТЕ, 2020. - 157 с.

Додаткова література:

- Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2020. 556с.
 - «Політичні наслідки російської агресії в Україні» і «Засоби правового захисту у випадках порушень прав людини на окупованих українських територіях, непідконтрольних українській владі»: Резолюції ПАРЄ від 12 жовтня 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://news.liga.net/ua/news/politics/13142631-storichna-rezolyuts_ua_par_po_ros_povniy_tekst.htm.
 - Сутнісні та юридичні вади чинної системи вирішення колізій щодо юрисдикції судів: темпоральний аспект захисту права особи на справедливий суд: Гуйван П.Д. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/1_2020/17.pdf

Тема 3. Колізії в регулюванні і реалізації права в управлінні державними справами. Регулювання права на свободу мирних зібрань та об'єднань

1. Колізії в регулюванні права на участь в управлінні державними справами та його реалізація
2. Колізії в регулюванні права мирних зібрань та його реалізація
3. Колізії в регулюванні права на свободу об'єднань та його реалізація

Теми для написання доповідей:

1. Колізії в регулюванні права на свободу об'єднання в політичні партії та його реалізація
2. Колізії в регулюванні права на свободу об'єднання в громадській організації та його реалізація

Література:

Основна література:

- Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Права людини в особливих правових режимах: досвід України : монографія / Д. С. Терлецький, О. В. Марусяк, Ю. Д. Батан, М. В. Афанасьєва та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. В. Афанасьєвої. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 356 с.
- Світовий маніфест правового гуманізму. Загальна декларація прав людини як основа міжнародного та національного правозахисту: монографія / за ред. проф. П. М. Рабіновича // Праці Львівської

лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України. - Львів: БФ «Медицина і право», 2018. - Вип. 33. - 180 с. - (Сер. І. Дослідження та реферати).

Додаткова література:

- Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556с.
- Правове регулювання свободи зібрань в системі джерел права України: колізії, непорозуміння чи злий жарт. URL: <https://library.khpg.org/index.php?id=1040031165>

Topic 4. Conflicts in the regulation and implementation of citizens' electoral rights

1. Characteristics of electoral rights
2. Conflicts in the regulation of the right to freely elect and be elected to state authorities, local self-government bodies
3. Conflicts in the regulation of the right to participate in referenda and its implementation

Topics for writing reports:

1. Implementation of the principles of electoral law
2. Collisions in the electoral system of Ukraine
3. Liability for violations of the election legislation of Ukraine
4. The role of election commissions in the election process

Література:

Основна література:

- Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Виборчий кодекс України № 396-ІХ від 19 грудня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
- Бакумов О.С. Конституційне право громадян України на участь у виборах і референдумах та проблеми його реалізації: монографія. Харків: Право, 2015. 248с.

Додаткова література:

- Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556с.
- Бортніков В. «Виборчий процес» як категорія політологічного аналізу парламентських виборів в Україні. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2020. Випуск 28, с. 118-124.

- Про Стратегічний план Центральної виборчої комісії на 2020 - 2025 роки. Постанова Центральної виборчої комісії від 11 червня 2020 року № 102. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.

Змістовний модуль II

КОЛІЗІЇ В РЕГУЛЮВАННІ І РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ, ТА КУЛЬТУРНИХ ПРАВАХ. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ

Тема 5. Колізії в регулюванні і реалізації соціально-економічних прав людини

1. Міжнародно-правове регулювання соціально-економічних прав людини
2. Колізії конституційного регулювання права людини на охорону здоров'я
3. Колізії в регулюванні права на працю та відпочинок та його реалізація
4. Регулювання права на освіту
5. Колізії в регулюванні права на соціальний захист

Теми для написання доповідей:

1. Колізії в регулюванні права на страйк та його реалізація
2. Колізії в регулюванні права на медичну допомогу та медичне страхування
3. Колізії в регулюванні права володіти, користуватися, розпоряджатися своєю власністю
4. Правові аспекти забезпечення права на соціальний захист дітей та молоді за законодавством України
5. Механізм забезпечення права на соціальний захист: поняття та структура

Література:

Основна література:

- Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Іванків І. Б. Права людства : монографія / Ірина Іванків. - Київ : ВАІТЕ, 2020. - 157 с.
- Актуальні проблеми забезпечення прав людини у сфері праці та соціального захисту : колективна монографія / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, М. В. Сорочишин та ін. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 280 с.

Додаткова література:

- Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556с.

- Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич.- К.: Ваїте, 2021. – 528 с.

Тема 6. Колізії в регулюванні і реалізації культурних та екологічних прав людини

1. Колізії в регулюванні права на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості
2. Колізії в регулюванні права інтелектуальної власності та його реалізація
3. Колізії в регулюванні права на захист авторських прав та його реалізація
4. Регулювання права на культурну спадщину і культурні цінності
5. Колізії в регулюванні екологічних прав

Теми для написання доповідей:

1. Право на здорове довкілля у практиці Європейського суду з прав людини
2. Правова доктрина екологічних прав
3. Законодавче закріплення екологічних прав
4. Колізії в регулюванні права на безпечне для життя і здоров'я довкілля
5. Колізії в регулюванні права вільного доступу до інформації про стан довкілля
6. Сучасний стан охорони довкілля в Україні

Література:

Основна література:

- Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Краснова, Марія Василівна. Реалізація та захист екологічних прав громадян: теоретико-правові аспекти : монографія / М.В. Краснова, Ю.А. Краснова. - К. : ФОРМ Ямчинський О.В., 2021. - 149 с. - ISBN 978-617-7986-87-3
- Іванків І. Б. Права людства : монографія / Ірина Іванків. - Київ : ВАІТЕ, 2020. - 157 с.

Додаткова література:

- Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556с.
- Домбровська С. М., Коврегін В. В., Помаза-Пономаренко А. Л., Колоєнов О. М. Державне управління у сфері безпеки соціально-еколого-економічних систем : монографія / С. М. Домбровська, В. В. Коврегін, А. Л. Помаза-Пономаренко, О. М. Колоєнов, – Х.: НУЦЗУ, 2017. – 244 с.

Topic 7. Limits of application of human rights restrictions

1. The concept of restriction of human rights

2. Conflicts in the regulation of rights that may be limited
3. The system of basic rights, freedoms and responsibilities of a person and a citizen
4. Constitutional limits of human rights restrictions
5. Restriction of human rights in emergency situations

Topics for writing reports:

1. Restrictions on the exercise of human rights and freedoms: constitutional regulation and practice of the European Court of Human Rights
2. Legal grounds for restricting human rights and basic freedoms under martial law

Література:

Основна література:

- Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Іванків І. Б. Права людства : монографія / Ірина Іванків. - Київ : ВАІТЕ, 2020. - 157 с.

Додаткова література:

- Мельник Р.І., Чубко Т.П. Проблеми обмеження прав і свобод людини в умовах дії спеціального правового режиму. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.2016. № 1. С. 125-134.
- Дахова І. І. Обмеження реалізації прав і свобод людини: конституційне регулювання та практика Європейського Суду з прав людини. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 4. С. 17–25. URL: <https://forumprava.pp.ua/files/001-155-2018-4-FP.pdf> .

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота – це особлива форма навчально-пізнавальної діяльності, яка ґрунтується на індивідуальному підході студента до отримання знань та відпрацювання ним необхідних для правничої професії умінь та навичок. Головною метою самостійної роботи є вироблення у студента здатності самостійно отримувати, накопичувати та вдосконалювати навчальні знання.

Навчальним планом БНАУ передбачена самостійна робота студентів по окремих питаннях курсу "Конституційне процесуальне право".

Студенти зобов'язані самостійно опанувати матеріалом з окремих тем, що передбачені програмою курсу. Така самостійна робота передбачає можливість самостійного опанування студентами основними теоретичними положеннями, категоріями, термінами, що використовуються даною навчальною дисципліною, а також самостійне оволодіння основними методами наукового дослідження та розвиток самостійного теоретичного правового мислення.

Опрацьовуючи самостійно матеріал, студенти зобов'язані використовувати бібліографічні джерела, що запропоновані в загальному списку рекомендованих джерел, а також останніми редакціями нормативно–правових актів, що, в свою чергу, дасть можливість уникнути використання норм та положень, які втратили чинність.

Формами контролю виконання студентами самостійної роботи є робота на семінарських заняттях, участь у «круглих столах», науково-практичних конференціях та залік.

Самостійна робота здійснюється у таких формах:

виконання домашніх завдань;

підготовка наукових доповідей та рефератів з тем, зазначених в програмі курсу;

робота як з нормативними актами внутрішнього законодавства, так і з міжнародними актами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та іншими міжнародними актами, а також тлумачення їх відповідно до конкретних обставин;

доопрацювання матеріалів лекції шляхом пошуку додаткової спеціалізованої літератури та опрацювання нормативно-правових актів;

робота в інформаційних мережах;

опрацювання додаткової спеціалізованої літератури;

складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення.

5.1. Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи

Колізії в регулюванні і реалізації права на повагу до приватного і сімейного життя

Колізії в регулюванні і реалізації права на свободу думки, совісті і релігії

Колізії в регулюванні і реалізації права на свободу вираження поглядів

Колізії в регулюванні права на свободу пересування та вільний вибір місця проживання

Колізії в регулюванні і реалізації права на шлюб

Колізії в регулюванні і реалізації права на ефективний засіб юридичного захисту

Гарантії реалізації прав людини

Колізії в національній системі захисту прав людини

Міжнародні та європейські стандарти як гарантія прав людини й системи їхнього захисту

Подолання колізій правового регулювання прав та обов'язків в міжнародних договорах України та Конституції України.

Подолання колізій між постановами Європейського суду з прав людини та Конституційного суду України.

Подолання ієрархічних колізій між положеннями міжнародних договорів України та нормами національного законодавства.

Чинники, що зумовлюють колізії у правовому регулюванні прав і свобод людини та громадянина.

Чинники, що зумовлюють колізії у реалізації прав і свобод людини та громадянина.

Заходи щодо подолання колізій у правовому регулюванні прав і свобод людини та громадянина.

Заходи щодо подолання колізій у реалізації прав і свобод людини та громадянина.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ЗАЛІК

1. Колізії в законодавстві, способи їх переборення
2. Співвідношення соціальної та правової суперечності
3. Конфлікт як прояв суперечностей у праві та його основні характеристики
4. Правова прогалина та соціально-правові суперечності
5. Правова колізія: ознаки та особливості
6. Поняття соціального протиріччя
7. Співвідношення понять конфлікт, колізія та прогалина в праві
8. Темпоральна, субсидіарна та інші види колізій
9. Причини виникнення колізій в регулюванні і реалізації прав людини
10. Загальні правила попередження та вирішення колізій в регулюванні і реалізації прав людини
11. Загальна характеристика способів уникнення колізій в праві
12. Негативні наслідки існування колізій в праві
13. Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством
14. Колізії в регулюванні права на життя та його реалізація
15. Колізії в регулюванні права на гідність та його реалізація
16. Колізії в регулюванні права на свободу та особисту недоторканість і його реалізація
17. Колізії в регулюванні права на вільний розвиток своєї особистості
18. Колізії в регулюванні права на недоторканість житла
19. Колізії в регулюванні права на невтручання в особисте і сімейне життя
20. Колізії в регулюванні права на свободу пересування та вільний вибір місця проживання
21. Колізії в регулюванні права на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань
22. Колізії в регулюванні права на свободу світогляду і віросповідання

23. Колізії в регулюванні і реалізації права на шлюб
24. Колізії в регулюванні права на доступ до суду та його реалізація
25. Судовий захист прав людини
26. Презумпція невинуватості
27. Практика Європейського суду з прав людини щодо України
28. Юрисдикційний імунітет держави
29. Гарантування Україною рішень Європейського Суду з прав людини
30. Колізії в українському законодавстві щодо виконання рішення Європейського Суду з прав людини
31. Проблеми забезпечення права на справедливий суд
32. Колізії в регулюванні права на участь в управлінні державними справами та його реалізація
33. Колізії в регулюванні права мирних зібрань та його реалізація
34. Колізії в регулюванні права на свободу об'єднань та його реалізація
35. Колізії в регулюванні права на свободу об'єднання в політичні партії та його реалізація
36. Колізії в регулюванні права на свободу об'єднання в громадські організації та його реалізація
37. Колізії в регулюванні права брати участь у всеукраїнському та місцевих референдумах
38. Колізії в регулюванні права вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування
39. Реалізація принципів виборчого права
40. Колізії у виборчій системі України
41. Відповідальність за порушення виборчого законодавства України
42. Міжнародно-правове регулювання соціально-економічних прав людини
43. Колізії конституційного регулювання права людини на охорону здоров'я
44. Колізії в регулюванні права на працю та відпочинок та його реалізація

45. Регулювання права на освіту
46. Колізії в регулюванні права на соціальний захист
47. Колізії в регулюванні права на страйк та його реалізація
48. Колізії в регулюванні права на медичну допомогу та медичне страхування
49. Колізії в регулюванні права володіти, користуватися, розпоряджатися своєю власністю
50. Колізії в регулюванні права на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості
51. Колізії в регулюванні права інтелектуальної власності та його реалізація
52. Колізії в регулюванні права на захист авторських прав та його реалізація
53. Регулювання права на культурну спадщину і культурні цінності
54. Колізії в регулюванні екологічних прав
55. Колізії в регулюванні права на безпечне для життя і здоров'я довкілля
56. Колізії в регулюванні права вільного доступу до інформації про стан довкілля

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР,- 1990,- №31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
2. Акт проголошення незалежності України: Закон України 1991р. № 38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>
3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
4. Виборчий кодекс України України 01.01.2020.
5. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон Української РСР 1991. - № 25. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
6. Закон України. Про державний кордон України. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 2. - Ст.5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
7. Закон України. Про громадські об'єднання// Відомості Верховної Ради України. - 2013. - № 1 ст.1. – зі змінами 2013-2014р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
8. Закон України. Про національні меншини в Україні. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 36. - Ст.529. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>
9. Про статус народного депутата України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, N 3, ст. 17 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
- 10.Про Конституційний Суд України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 49. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
- 11.Про місцеве самоврядування в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 24. - Ст.170 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
- 12.Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України 1998р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>
- 13.Про правовий режим воєнного стану // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
- 14.Про громадянство України. 2001 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
- 15.Про біженців та осіб які потребують додаткового та тимчасового захисту: Закон України 2012 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
- 16.Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України від 09.04.2015 р. № 317-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19>
- 17.Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / ред. О.Л. Жуковська; Спілка

- адвокатів України; Рада Європи; Міжнар. центр з юрид. захисту прав людини. – К., 2004. – 960 с.
18. Європейські правові стандарти та їх імплементація в українське законодавство : навч. посіб. / О. Л. Копиленко, Є. Р. Бершеда, О. В. Зайчук та ін. — К. : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2013. — 546 с.
 19. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права : факульт. протокол до Між- нар. пакту про громад. та політ. права / відп. за вип. С. Головатий. – К. : Укр. Правн. Фундація, 1995. – 40 с.
 20. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права / С. Головатий. – К. : Укр. Правн. Фундація, 1995. – 16 с.
 21. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посібн. – К. : Алерта, 2016. – 413 с.
 22. Мірило правовладдя. Коментар. Глосарій / Пер. з англ. Сергія Головатого. - Страсбург, 18 березня 2016 р. Дослідження № 711/2013.- 164 с.
 23. Ленгер Я.І. Категорії правовий конфлікт та колізія: аналіз через призму теорій право розуміння. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – Випуск 1. Том 2 – 2017. – С.50-53.
 24. Іванків І. Б. Права людства : монографія / Ірина Іванків. - Київ : ВАІТЕ, 2020. - 157 с.
 25. Права людства. Монографія. Київ : Ваіте, 2020. 158 с. <https://www.osce.org/files/f/documents/2/1/483674.pdf>
 26. Вибрані праці з проблем правознавства / М. І. Панов та інші. Харків : право, 2020 64 с.
 27. Основні права людини: німецько-український правовий вимір : монографія / за ред. Мельника Р. С. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 404 с.
 28. Світовий маніфест правового гуманізму. Загальна декларація прав людини як основа міжнародного та національного правозахисту: монографія / за ред. проф. П. М. Рабіновича // Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України. - Львів: БФ «Медицина і право», 2018. - Вип. 33. - 180 с. - (Сер. І. Дослідження та реферати).
 29. Ленгер Я.І. Механізм вирішення правових колізій в муніципальному праві, його елементи. Актуальні проблеми держави і права. 2017. № 78. С. 81- 85.
 30. Права людини в особливих правових режимах: досвід України : монографія / Д. С. Терлецький, О. В. Марусяк, Ю. Д. Батан, М. В. Афанасьєва та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. В. Афанасьєвої. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 356 с.
 31. Калиновський Ю. Ю. Ціннісна безпека людини в інформаційному суспільстві. Захист прав, свобод і безпеки людини в інформаційній сфері в сучасних умовах: Матер. другої наук.-практ. конференції. 21

- травня 2020 р., м. Київ. / Упоряд. : С. О. Дорогих, В. Ф. Фурашев, В. Г. Пилипчук, О. В. Петришин. Київ, 2020. С. 190–196.
32. Лютюк О. С., Митник О. В. Генезис механізму судового захисту конституційних прав людини. Права людини в Україні та у зарубіжних країнах: проблеми теорії та нормативно-правової регламентації : колективна монографія / Національний університет "Одеська юридична академія". Львів; Торунь : Ліга-Прес, 2020. С. 257–282.
33. Актуальні проблеми забезпечення прав людини у сфері праці та соціального захисту : колективна монографія / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, М. В. Сорочишин та ін. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 280 с.

Додаткові джерела інформації

34. Ленгер Я.І. Правові колізії між рівними за юридичною силою правилами поведінки, їх особливості. Юридичний науковий електронний журнал. № 2. – 2017. С. 20-22.
35. Дучак Б. Л. Людська гідність у праві. Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. 2017. Т. 200. С. 49
36. Матат А. В. Дослідження людської гідності в українській доктрині: про цінність та конституційне закріплення. Журнал східноєвропейського права. 2020. № 77. С. 183–187.
37. Кравченко М. Сутність та зміст права на вільний розвиток особистості крізь призму рішень федерального конституційного суду німеччини. Порівняльноаналітичне право. 2020. № 2. С. 39.
38. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» : Рішення Конституційного суду України від 16.07.2019 р. № 9-р/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-19>
39. Бакумов О.С. Конституційне право громадян України на участь у виборах і референдумах та проблеми його реалізації: монографія. Харків: Право, 2015. 248с.
40. Глобальна та національна безпека : підручник / В. І. Абрамов та ін. / за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
41. Мадрига Т. Б. Європейські цінності та ціннісні орієнтації українського суспільства: проблеми співвідношення. Прикарпатський вісник НТШ. Думка. 2015. № 3. С. 96–103.
42. Христокін Г. В. Ідея прав людини: пошук нових підходів обґрунтування в добу глобальних трансформацій. Філософські та методологічні проблеми права. 2021. № 1. С. 92-98.

43. Сокурєнко В. В. Права людини як універсальна цінність. Національні та міжнародні механізми захисту прав людини : тези доп. Всеукр. круглого столу (м. Харків, 20 квіт. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. С. 7–9.
44. Краснова, Марія Василівна. Реалізація та захист екологічних прав громадян: теоретико-правові аспекти : монографія / М.В. Краснова, Ю.А. Краснова. - К. : ФОП Ямчинський О.В., 2021. - 149 с. - ISBN 978-617-7986-87-3
45. Домбровська С. М., Коврегін В. В., Помаза-Пономаренко А. Л., Коленов О. М. Державне управління у сфері безпеки соціально-еколого-економічних систем : монографія / С. М. Домбровська, В. В. Коврегін, А. Л. Помаза-Пономаренко, О. М. Коленов, – Х. : НУЦЗУ, 2017. – 244 с.
46. Дахова І. І. Обмеження реалізації прав і свобод людини: конституційне регулювання та практика Європейського Суду з прав людини. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 4. С. 17–25. URL: <https://forumprava.pp.ua/files/001-155-2018-4-FP.pdf> .

Адреси сайтів в INTERNET

1. <http://www.nbuv.ua> - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.rada.gov.ua>- сайт Верховної Ради України
3. <http://www.kmu.gov.ua> - сайт Кабінету Міністрів України
4. <http://www.un.org> - сайт ООН
5. <http://treaties.un.org/> - сайт міжнародних договорів
6. <http://www.un.org/law/ilc> -сайт Комісії міжнародного права
7. <http://www.icj-cij.org> -сайт Міжнародного Суду ООН
8. <http://www.echr.coe.int> - Європейський Суд з прав людини
9. www.coe.kiev.ua - представництво Ради Європи в Україні
1. <http://helsinki.org.ua/> - Українська Гельсінська спілка з прав людини

Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Колізії в регулюванні і реалізації прав людини» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право

Поляруш-Сафроненко Світлана Олександрівна

Редактор О.О. Грушко

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання

Підписано до друку

Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж .

Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БДАУ
09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01